

Náučný chodník Bohatiera z Maglovca /
Šciežka edukacyjna Bohatera z Maglovca

Legenda k mape

	náučný chodník Bohatiera z Maglovca / šciežka edukacyjna Bohatera z Maglovca		informačné centrum / centrum informacyjne		parkovisko / parking
	hrad / gród		miesto s výhľadom / punkt widokowy		lavička / ławka
	informačné tabule / tablice informacyjne		Turistický chodník / Szlak turystyczny		ohnisko / ognisko
	detské atrakcie / atrakcje dla dzieci		rozhľadňa / wieża widokowa		

Foto: Maroš Mlynarič

Predpokladaná podoba hradu
zo začiatku 18. storočia /
Domniemany wygląd zamku
z początku XVIII wieku

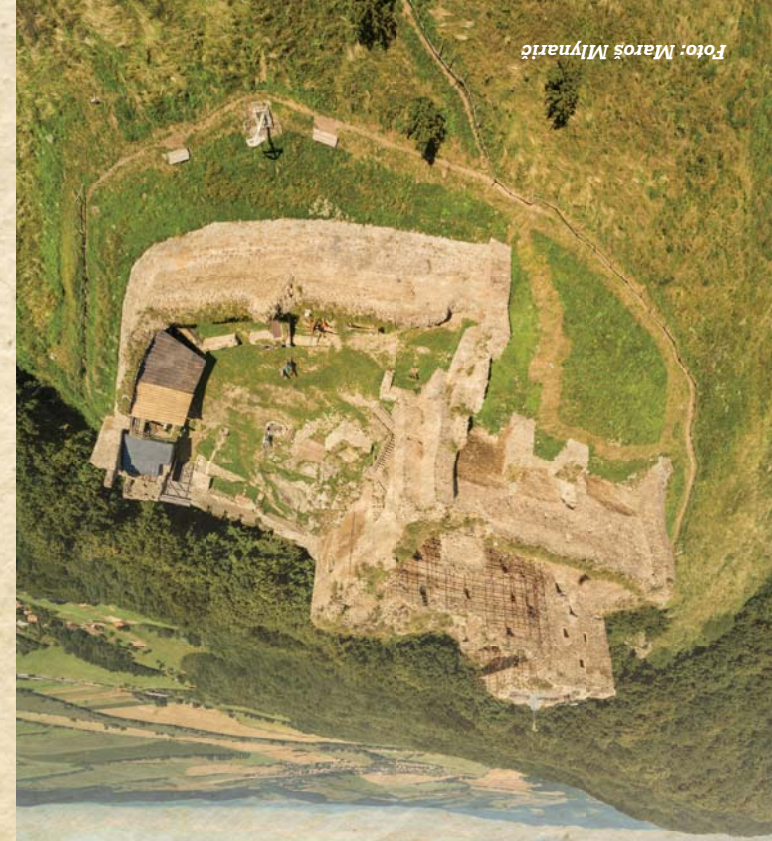

Foto: Maroš Mlynarič

Projekt Bohatera z Maglovca
e-INT/CK/PO/1/III/4/0245
spolufinancovaný Európskou úniou
z prostredkov Európskeho fondu
regionálneho rozvoja
Województwa Mazowieckiego
i Województwa Świętokrzyskiego
Polska - Republika Słowacka 2014-2020.
Výhradně zodpovednosť za obsah tejto
publikácie
oficiálnym rámcovým
Európskej únie a SRK.
NĚPŘEDÁNĚ
Redaktor: ADIN, a.s.
Zostavil: ADIN, a.s.
Ilustrácie: Mgr. Jitka Káčalová
Miroslav Bachura
Miroslav Bachura
Foto: Choc Karpátny 2021
Výroba: ADIN, a.s. 2021
Použitie fotografií: Choc Karpátny 2021
Produkcia: ADIN, a.s. 2021

KAPUŠANY mapa hradu | zamku

Krátká história hradu:

- hrad Tubul (okolo r. 1249)
- 1347 „locus castri Mogloch“, (miesto zbúraného hradu)
- 1410 kráľ Žigmund Luxemburský daroval panstvo Andrejovi de Koka, budinskému mešťanovi. Andrej založil rod Kapý, postavil hrad ako obytné sídlo pre panstvo. Neskôr slúžil pre vojakov, hradnú posádku.
- 1440 kráľ Vladislav I. Jagelovský daroval hrad šľachticom z Rozhanoviec, 1464 vlastníctvo Jána z Kapušian, 1468 hrad obsadili bratrci, koniec 15. storočia útok poľských vojsk Jána Alberta, hrad poškodený.
- 16. storočie – hrad prestavaný a rozšírený o dolné nádvorie, priekopa. Pristavané hospodárske objekty, remeselné dielnečky. Budova strážnice (prelom 16.-17. storočia).
- V 17. storočí sa panstvo sťahuje do kaštieľa v Tulčíku a hrad sa mení na refugiálny (plniaci úlohu útočiska). Na hrade ostáva hradná posádka a šľachta sa tu sťahuje iba v prípade nebezpečenstva.
- V čase protihabsburského povstania obsadil hrad v roku 1686 Imrich Tököly. V roku 1709 sa dostáva do rúk Františka II. Rákocziho, ktorého vodca Telekessy dal hrad zapáliť.
- Po návrate hradu do rúk rodu z Kapušian, vdova po Gabrielovi z Kapušian – Eva Gergelakyová, dala poškodený hrad v roku 1712 opraviť.
- V zmysle vládneho nariadenia bol v roku 1715 vypálený, aby sa nestal strediskom protihabsburského hnutia. Odvtedy bol hrad neobývaný a pustol.

Krótká historia zamku

- zamek Tubul (okolo 1249 r.)
- 1347 r. - zmienka o „locus castri Mogloch“, czyli miejsce zburzonego zamku.
- 1410 r. król Zygmunt Luksembursky majetek podarował Andrejowi de Koka, mieszczaninowi z Budy. Andrej de Koka założył ród Kapý. Zbudował zamek jako rezydencje mieszkalna dla dworu, w późniejszym czasie służył garnizonowi zamkowemu.
- 1440 r. król Władysław I Jagiellończyk przekazał zamek szlachcicom ze wsi Rozhanowce, 1464 r. właściciel Jan z Kapuszan, 1468 r. zamek zajęty przez bratryków. Koniec XV w. atak polskich wojsk Jana Olbrachta, zamek uszkodzony.
- XVI w. zamek przebudowany i powiększony o dolny dziedziniec, fosa tworzona przez wał, kolejne zabudowania gospodarcze, warsztaty rzemieślnicze i wartownia.
- W XVII wieku państwo przenieśli się do dworu we wsi Tulčík, a zamek zmienił swój charakter na refugiálny (pełniący rolę schronienia). Odtąd zamku strzegła straż zamkowa, a państwo znajdowało tu schronienie na wypadek niebezpieczeństwa.
- W czasie powstania antyhabsburskiego w 1686 r. zamek został zajęty przez przywódcę kuruców, Imre Thököly'ego. W 1709 r. trafił w ręce Franciszka II Rákoczegego, a jego przywódca, Telekessy, rozkazał podpalenie zamku.
- Gdy w 1712 r. zamek wrócił do dawnych właścicieli, a wdowa po Gabrielu z Kapuszanów, Eva Gergelakyová, zleciła jego odbudowę.
- Na mocy dekretu rządowego w 1715 r. zamek został podpalony, aby nie stał się ośrodkiem ruchów antyhabsburskich. Od tamtej pory był niezamieszkały i niszczał.

Východná veža

Predpokladá sa, že bola postavená na zvyškoch pôvodného hradu z 13. storočia. Ide o najstaršiu časť hradu. S hradným palácom plnila obytnú funkciu pre panstvo.

Wschodnia wieża

Przypuszcza się, że została wzniesiona na pozostałościach wcześniejszego zamku z XIII wieku. Jest to najstarsza część zamku. Wraz z pałacem zamkowym pełniła funkcję mieszkalną, była zamieszkiwana przez władcę.

Západná budova jadra

Patrí k najstarším častiam horného hradu.

Zachodni budynek zamkowy

Zalicza się do najstarszych części górnego zamku.

Hradný palác/ pałac zamkowy

Západná veža

Bola najvyššia z celého objektu. Plnila funkciu strážnej veže.

Zachodnia wieża

Byla najwyższą wieżą w całym obiekcie. Pełniła funkcję strażniczą.

Východná budova jadra

Bola vstupom do horného hradu, do obytných častí určených pre panstvo.

Wschodni budynek zamkowy

Był bramą wejściową do górnego zamku, do części mieszkalnych przeznaczonych dla władcy.

Severozápadná budova predhradia

Przedpokładá sa, že plnila úlohu skladu, ľadovne. Mohla plniť aj úlohu temnice. Z archívnych spisov vieme, že na hrade boli väznení a vypočúvaní zbrojníci Blažej Polyak a Juraj Bachara. Temnica bola aj trestom pre sluhov, ktorí porušili nariadenie a spali v noci vonku.

Obiekt w północno-zachodniej części przedzamcza

Przypuszcza się, że pełnił funkcję magazynu, lodowni. Mógł również służyć jako lochy. Z dokumentów archiwalnych wiadomo, że na zamku byli więzieni i przesłuchiwanymi zbrojnicy Blažej Polyak i Juraj Bachara. Do lochów wtrącano także służbę, która złamała zakaz i spędzała noc na zewnątrz.

Bašta predhradia

Ostatný objekt vybudovaný na hrade. Bašta plnila predovšetkým strážnu a obrannú funkciu. „Ráno, keď bránu otvárajú, desiatnik sám nech okolo zámku obide, aby snád nejaký podvodník nebol pri zámku. Ak niekoho zbadá, má ho odohnať, ak sa nedá odbiť, pánovi nech dá na známosť. Keď veľkú bránu otvárajú, nech sú všetci v pozore, pokiaľ bránu nezdvihnú hore. I malú bránku nech vrátnik otvorí, až keď uvidí, kto chce dnuka prísť!“

Baszta przedzamcza

Statni obiekt dobudovaný na zamku (okres póżnego renesansu). Baszta pełniła przede wszystkim funkcję strażniczą i obronną. „Rano, gdy bramę otwierają, dowódca niech sam zamek obejdzie, sprawdzając, czy aby jakiś złoczyńca nie kręci się w jego pobliżu. Jeśli kogoś dostrzeże, niech go odpędzi, a jeśli nie da się go odpędzić, pana niech powiadomi. Przy otwieraniu bramy głównej wszyscy powinni się mieć na baczności, dopóki jej nie podniosą. Małą bramę niech wartownik otwiera dopiero wtedy, gdy ktoś chce wejść do środka!“

Severná budova predhradia

Postavená v období renesancie spolu s hospodárskymi stavbami predhradia. Vzhľadom na svoju polohu sa predpokladá, že plnila úlohu strážnice.

Obiekt w północnej części przedzamcza

Zbudowany w okresie renesansu wraz z zabudowaniami gospodarczymi. Z uwagi na położenie, przypuszcza się, że pełnił funkcję wartowni.

Hospodárske stavby predhradia

Ľieto miestnosti slúžili ako hospodárske budovy pre pekárov, remeselníkov. V nároží opevnenia bola kováčska dielňa. V dvoch miestnostiach boli objavené zvyšky kachľových pecí.

Zabudowania gospodarcze przedzamcza

Służyły jako budynki gospodarcze dla piekarzy, rzemieślników. W narożniku murów obronnych znajdowała się kuźnia kowalska. W dwóch pomieszczeniach odkryto pozostałości pieców kachlowych.

KAPUŠIANSKY HRAD

